

DOI: 10.33663/0869-2491-2020-31-389-396

УДК 343.131.

Н. Л. ДРОЗДОВИЧ,
кандидат юридичних наук*
ORCID 0000-0002-0519-6909

УМОВИ ДОПУСТИМОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ АНАЛОГІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

У статті розглядається сучасний стан законодавчого визначення процесуальної аналогії у Кримінальному процесуальному кодексі України та характеризується її роль як найбільш оперативного способу усунення прогалів у праві. При цьому викладається теоретичний та судово-практичний аспект визначення умов, за яких процесуальна аналогія допустима у кримінальному провадженні, а також зазначено й про умови, за яких застосування правових норм за аналогією не допускається. Теоретичні положення з даного приводу проілюстровано прикладами судової практики суду касаційної інстанції із сформульованими правовими висновками щодо окремих питань застосування чи недопустимості застосування процесуальної аналогії у кримінальному провадженні.

Ключові слова: процесуальна аналогія, прогалів в праві, умови допустимості процесуальної аналогії, умови недопустимості процесуальної аналогії.

Дроздович Надежда. Условия допустимости процессуальной аналогии в уголовном процессе Украины

В статье рассматривается современное состояние законодательного определения процессуальной аналогии в Уголовном процессуальном кодексе Украины и характеризуется ее роль как наиболее оперативного способа преодоления пробелов в праве. При этом излагается теоретико-практический аспект определенных условий, при которых процессуальная аналогия допустима в уголовном производстве, а также указываются и условия, при которых применение правовых норм не допустимо. Теоретические положения проиллюстрированы примерами из судебной практики суда кассационной инстанции со сформулированными правовыми позициями.

Ключевые слова: процессуальная аналогия, пробелы в праве, условия допустимости процессуальной аналогии, условия недопустимости процессуальной аналогии.

Drozdovych Nadiia. Conditions of admissibility of procedural analogy in criminal proceedings in Ukraine

The article deals with the current state of the legislative definition of procedural analogy in the Criminal Procedure Code of Ukraine and is described the procedural analogy as a means of overcoming the gaps in the statutory regulation. At the same time, is the presentation of the theoretical and forensic and practical aspect of determining the conditions under which a procedural analogy is permissible in criminal proceedings and the conditions under which the application of legal norms by analogy is not allowed are also noted. The theoretical ideas about procedural analogy were also reflected in the case law of the court of cassation examples of which are given in the publication, with the formed legal conclusions on particular issues of application or inadmissibility of application of procedural analogy in criminal proceedings.

Key words: procedural analogy, legislative gaps, conditions of admissibility of procedural analogy, conditions of inadmissible application of procedural analogy.

* **Drozdovych Nadiia**, Candidate of Juridical Sciences (Ph. D.)

Вступ. Як відомо норми кримінального процесуального права містять значний, у порівнянні з іншими галузями права, ступінь державного примусу, у зв'язку із чим якість нормативного акту, який регулює такі правовідносини, важко переоцінити. При цьому норми кримінального процесуального права, як і будь-які інші їх види, діють системно, тобто взаємодіють з іншими нормами як у межах самої галузі права, так і поза нею. Водночас динамічність цих норм та імперативний характер кримінального процесуального регулювання не є гарантією цілковитої ефективності права з огляду на багатоаспектність сфери кримінального провадження, кількість факторів, які впливають на її результативність, дієвість правових приписів у межах цієї діяльності. Тож, що досягти ідеального стану, коли суспільні відносини чітко врегульовуються законодавством, навряд чи можливо, а от прогалини у законодавстві є хоча і негативним, проте об'єктивним явищем, що означає можливість з'ясування їх причин та вироблення механізмів подолання.

Під прогалиною в праві розуміють відсутність у чинній системі законодавства норми права, відповідно до якої має вирішуватися питання, що потребує правового регулювання. Як правило, прогалини виникають у силу того, що законодавець не зміг охопити формулюваннями нормативного акта всі життєві ситуації, що вимагають правового регулювання; внаслідок недоліків юридичної техніки; або ж внаслідок постійного розвитку суспільних відносин. Звідси, очевидно, що єдиним способом усунення прогалин у праві є прийняття відповідним повноважним органом відсутньої норми або групи норм права. Проте такий спосіб не усуває проблеми у правозастосуванні настільки оперативно, як того вимагають виниклі правовідносини для прийняття рішення в конкретному кримінальному провадженні. Тому за відсутності потрібної норми права способом подолання прогалин є аналогія.

Інститут аналогії у кримінальному процесі на доктринальному рівні має давню історію, проте його законодавча регламентація відбулася лише з прийняття Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) у 2012 р. Законодавча конструкція, використана у ч. 6 ст. 9 КПК, створила величезний простір для наукового і практичного диспуту, однак беззаперечно свідчить про прогресивні і сучасні кроки в регламентації кримінальних процесуальних відносин. Не вдаючись у дискусію про те, який вид аналогії (права чи закону) мав на увазі законодавець у зазначеній вище правовій нормі, оскільки це не є предметом аналізу в цій статті, варто зазначити, що для уникнення суперечностей у використуваній термінології, автором застосовуватимемо поняття «процесуальна аналогія», виокремлення якого як універсальної категорії обґрунтовано в інших авторських дослідженнях у цій царині¹.

Актуальність питання процесуальної аналогії у кримінальному процесуальному праві зумовлена також відсутністю сучасних наукових досліджень на цю тему. Свого часу проблеми застосування цього інституту у кримінальному процесі в радянський період приділяли увагу такі вчені, як М. Строгович, М. Гродзинський, Р. Рахунів, Л. Зусь та ін. З початком 2000-х років з огляду на сучасне розуміння права, виходячи з підвищених вимог до якості закону, правової визначеності, сучасних досягнень законодавчої техніки, дослідники стали знову повертатися до цих традиційних проблем та розглядати їх на новому парадигмальному рівні (В. Белоносов, М. Громов, В. Лазарев, Д. Сільченко, О. Капліна та ін.). При цьому вчені-процесуалісти висловлювали полярні точки зору на питання можливості застосування процесуальної аналогії як засобу подолання прогалин нормативного регулювання. Зокрема, одні науковці

(П. Елькінд, М. Строгович, П. Пашкевич)² вважали, що прогалини у кримінальному процесуальному праві можуть бути подолані за допомогою процесуальної аналогії, посилаючись на те, що кримінальна процесуальна галузь права, на відміну від матеріальних, стикається з ширшим спектром життєвих ситуацій, тому без її існування неможливо забезпечити рух кримінального провадження по стадіях, захистити права та законні інтереси осіб, як беруть участь у кримінальному судочинстві. Інші вчені (Н. Власенко, Т. Добровольська, В. Камінська)³ категорично заперечують можливість застосування кримінального процесуального закону (права) за аналогією. Така точка зору аргументована тим, що в усіх випадках, коли законодавець допускає можливість застосування аналогії, він прямо вказує на це в законі.

Сучасні вітчизняні науковці інститут аналогії досліджували через призму розуміння прогалин у праві, способів їх усунення в загальній теорії права та у площині інших галузей права, у тому числі кримінальних процесуальних відносин (М. Бажанов, Ю. Грошевой, В. Савицький, В. Случевський, Н. Оніщенко, Н. Пархоменко, П. Рабинович, О. Скакун, З. Тростюк, Ю. Шемшученко та ін.).

Попри те, що процесуальна аналогія традиційно вважається найбільш поширеним засобом подолання прогалин у законодавстві, вона не є єдиною «панцеєю» у кожному разі, коли є неврегульоване КПК питання. По-перше, це пов'язано з існуванням інших правових інститутів, які також виконують функцію подолання прогалин у праві (тлумачення, судовий прецедент тощо). По-друге, процесуальна аналогія має свої умови допустимості для її застосування, оскільки її «універсальність» у подоланні прогалин межує із вимогами процесуальної форми, яка у кримінальній процесуальній сфері є гарантією забезпечення від свавільного використання владного державного примусу.

Таким чином, **мета і завдання** даної статті полягають у розгляді теоретичного та судово-практичного аспекту визначення умов, за яких процесуальна аналогія допустима у кримінальному провадженні задля забезпечення найефективнішого вирішення конкретної правової ситуації та для гарантування дотримання засад справедливого кримінального судочинства у разі відсутності певної кримінальної процесуальної норми.

Виклад основного матеріалу. У теорії права виокремлюють такі умови, за наявності яких можливо застосувати процесуальну аналогію:

- 1) лише за наявності прогалини в законодавстві;
- 2) стосовно обставин, що знаходяться у сфері правового регулювання;
- 3) у тих галузях та інститутах права, де вона не заборонена законом чи іншим нормативним актом;
- 4) тільки судовими органами в межах наданих їм повноважень;
- 5) у суворій відповідності з матеріальними та процесуальними нормами;
- 6) враховуючи в кожному випадку близькі за змістом норми, загальні положення, принципи відповідного інституту та галузі права;
- 7) керуючись практикою вирішення подібних справ;
- 8) ретельно обґрунтовуючи винесене рішення з фактичного та юридичного боку⁴.

Визначаючи умови допустимості застосування кримінальної процесуальної аналогії, Е. Кемуларія наголошує, що необхідно враховувати особливості, притаманні нормам процесуального права. До них науковець відносить такі, як:

- 1) швидкість процесу застосування процесуальних норм, оскільки від неї прямо залежить своєчасне провадження у справі;

- 2) здійснення правозастосування посадовою особою, яка з огляду на свій процесуальний статус заінтересована в результатах встановлення наявності чи відсутності необхідних процесуально-правових фактів, оскільки такі прямо визначають подальші дії та рішення цієї посадової особи;
- 3) можливість певного тактичного маневрування для досягнення в чітких межах процесуального закону об'єктивної істини у справі⁵.

Однак це ще не вичерпний перелік.

Зокрема, М. Якуб доповнює зазначений перелік такими особливостями: надання законом дозволу на використання засобів для досягнення цілей кримінального судочинства; максимальна ефективність; економність⁶.

М. Строгович вважав, що застосування кримінально-процесуального закону за аналогією передбачає суворе дотримання таких умов:

- 1) передбаченій процесуальним законом випадок має бути однорідним з тим, до якого закон застосовується за аналогією;
- 2) використання процесуального закону за аналогією в жодному випадку не повинно вести до обмеження процесуальних прав учасників процесу чи до покладення на них не передбачених законом обов'язків;
- 3) застосування процесуального закону за аналогією не повинно зумовлювати вчинення органами дізнання, досудового слідства, прокуратури чи суду процесуальних дій, не передбачених нормами кримінально-процесуального закону⁷.

Досліджуючи питання аналогії, П. Елькінд зазначала, що доти, поки існує аналогія кримінально-процесуального закону, необхідне точне дотримання конкретних умов її застосування. На її думку, використання процесуальної аналогії можливе:

- 1) тільки тоді, коли фактичні обставини конкретного випадку хоча прямо, безпосередньо і не передбачені законом, але, безумовно, впливають із його основних положень;
- 2) у суворій відповідності до завдань кримінального судочинства, до того ж лише тоді, коли це зумовлено необхідністю забезпечити швидке і повне розкриття злочину, визначити та усунути причини й умови, що сприяли вчиненню злочину, викрити і справедливо покарати винних тощо;
- 3) за умови дотримання всіх основних принципів кримінального процесу;
- 4) повного та точного дотримання всіх процесуальних прав учасників кримінального судочинства⁸.

М. Гродзинський виокремлював три умови застосування аналогії у кримінально-процесуальному праві:

- 1) відсутність закону, що безпосередньо вирішує це питання;
- 2) подолання прогалини має відбуватись у суворій відповідності до тих завдань, які стоять перед кримінально-процесуальними нормами. Ці завдання полягають у тому, щоб забезпечити повне та всебічне розслідування та правильне вирішення кожної кримінальної справи;
- 3) необхідно повністю дотримуватись прав, які кримінально-процесуальний закон гарантує учасникам процесу⁹.

Видается, що таке формулювання умов допустимості застосування процесуальної аналогії в сучасному кримінальному судочинстві є доволі вузьким, оскільки не встановлює тих вимог, які забезпечують дотримання законності, охорону прав та інтересів учасників кримінального судочинства під час кримінального провадження. Так, слід критично оцінити віднесення до умов застосування процесуальної аналогії

необхідність усунення правової прогалини в регулюванні кримінальних процесуальних відносин. Вже зазначалось, що правозастосовний орган не має можливості усунути прогалину, він лише долає її у кожному конкретному випадку і така необхідність не є правилом. Подолання прогалин правозастосовувачами шляхом застосування процесуальної аналогії можливе, однак їх усунення – функція законодавця.

Однією з умов допустимості процесуальної аналогії, безумовно, має бути й дотримання принципів кримінального процесу. Необхідно, щоб її застосування не порушувало систему діючих принципів.

Говорячи про критерії допустимості аналогії у кримінальному судочинстві, слід звернути увагу на те, що вона не застосовується до виняткових, особливих випадків, які виходять за межі звичайного застосування кримінального процесуального права, а також там, де визначені межі застосування норм права. Така вимога пояснюється особливим місцезнаходженням норм, що регулюють виняткові випадки, неможливістю їх поширення на інші ситуації¹⁰. Прикладом наведеного можна назвати провадження у справах про застосування примусових заходів медичного характеру, зокрема, коли душевнохворим особам не пред'являється обвинувачення, щодо них не складається обвинувальний акт. Таке правило не може поширюватися на інші фізичні захворювання.

О. Капліна, дотримуючись такої ж думки, пише, що застосування аналогії неприпустиме, коли закон формулює положення, що є винятком із загального правила провадження у кримінальній справі, якщо в самих нормах окреслюється сфера їх дії, встановлюються межі застосування конкретних норм¹¹.

Підсумовуючи викладене, можна запропонувати такий перелік умов допустимості застосування процесуальної аналогії у кримінальному судочинстві:

- 1) передбачений кримінальним процесуальним законом випадок повинен бути однорідним з тим, до якого закон (право) застосовується за аналогією. Тобто ситуація, яка вирішується за допомогою процесуальної аналогії, має характеризуватись однаковими або схожими рисами, ознаками з тією, яка врегульована законом (правом);
- 2) застосування процесуальної аналогії повинно відбуватись у суворій відповідності до завдань, які стоять перед кримінальним провадженням (ст. 2 КПК). При цьому обов'язково повинні додержуватись як ті завдання, що характерні для всіх стадій кримінального процесу, так і для кожної з них зокрема;
- 3) дотримання принципів кримінального процесу. Необхідність запровадження такої умови зумовлена, зокрема, тим, що тільки належне дотримання принципів кримінального провадження може забезпечити виконання його завдань. Порушення цієї умови може стати підставою для скасування судового рішення;
- 4) застосування процесуальної аналогії в жодному випадку не повинно обмежувати процесуальних прав учасників процесу чи покладати на них не передбачені законом обов'язки;
- 5) використовуючи процесуальну аналогію, органи дізнання та досудового слідства, прокурор і суд, дотримуючись порядку провадження у кримінальній справі, не повинні вчиняти процесуальні дії, не передбачені нормами кримінального процесуального права.

Поряд із умовами допустимості застосування процесуальної аналогії, згенерованими на доктринальному рівні, так само вироблені умови, за яких застосування правових норм за аналогією буде недопустимим.

Передусім не допускається використання процесуальної аналогії для визначення підстави для застосування юридичної відповідальності, зокрема і застосування заходів кримінальної процесуальної відповідальності, що суперечило б принципу правової визначеності.

Також процесуальну аналогію не можна застосовувати: 1) якщо її застосування суперечить принципу верховенства прав, іншим принципам здійснення судочинства; 2) коли законодавець свідомо залишив певні правовідносини поза полем правового регулювання; 3) коли застосування процесуальної аналогії призведе до обмеження чи порушення процесуальних прав.

Такі твердження підтримуються і судовою практикою.

Зокрема, у постанові Касаційного кримінального суду Верховного Суду (далі – ККС ВС) від 13 грудня 2018 р. (справа № 367/3872/17, провадження № 51-3205км18)¹² констатовано, що апеляційний суд, встановивши, що відповідно до вимог п. 2 ч. 4 ст. 309 КПК у прокурора відсутні підстави для оскарження місцевого вироку суду на підставі угоди про примирення між потерпілим та обвинуваченою, дійшов висновку про відмову у відкритті апеляційного провадження, керуючись положеннями ч. 4 ст. 399 КПК.

Колегія суддів касаційного суду погодилася з таким висновком апеляційного суду, оскільки вирок суду першої інстанції на підставі угоди про примирення може бути оскаржений обмеженим колом суб'єктів та з чітко визначених законом підстав, зазначених у ч. 3 ст. 394 КПК. Зокрема, відповідно до положень зазначеної статті, прокурор може оскаржувати таке судове рішення виключно з підстав затвердження судом угоди у кримінальному провадженні, в якому згідно з ч. 3 ст. 469 КПК угода не може бути укладена.

Водночас, в апеляційній скарзі прокурор не вказував на порушення ч. 3 ст. 469 КПК, натомість зазначав про порушення судом першої інстанції вимог п. 1 ч. 3 ст. 314 та п. 1 ч. 7 ст. 474 КПК, які з огляду на положення п. 3 ч. 3 ст. 394 КПК не давали йому право на оскарження вироку на підставі угоди про примирення.

Окрім того, неприйнятним визнано й покликання у касаційній скарзі прокурора на необхідність застосування правила, закріпленого у ч. 6 ст. 9 КПК, згідно із яким у випадках, коли положення цього Кодексу не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовуються загальні засади кримінального провадження, визначені ч. 1 ст. 7 цього Кодексу.

Враховуючи вимоги засади диспозитивності (ст. 26 КПК) і те, що п. 3 ч. 3 ст. 394 КПК та ч. 4 ст. 399 КПК чітко регламентують питання спеціальних підстав для оскарження прокурором вироку за угодою про примирення, а також підстав та порядку відмови у відкритті провадження апеляційним судом (у тому числі й у випадках оскарження вироків за угодами), застосування положень ч. 6 ст. 9 КПК для розширення можливостей оскарження прокурором вироку на підставі угоди про примирення виключається.

Таким чином, йдеться про неприпустимість застосування положень ч. 6 ст. 9 КПК для розширення можливостей оскарження прокурором вироку на підставі угоди.

Як і не може бути розглянута по суті апеляційна скарга на судове рішення, яке не підлягає апеляційному оскарженню, лише з посиланням на ч. 6 ст. 9 КПК. Так, у постанові ККС ВС від 4 квітня 2019 р. (справа № 494/6/18, провадження № 51-9701км18)¹³ визнано законним і обґрунтованим висновок суду апеляційної інстанції про те, що чинним кримінальним процесуальним

законом не передбачено оскарження ухвали суду про відмову в затвердженні угоди про визнання винуватості та повернення обвинувального акта прокурору для продовження досудового розслідування.

Висновки. Перспективи досліджень. У підсумку варто окреслити, що процесуальна аналогія як спосіб подолання прогалин є ефективним та дієвим способом забезпечення якісного правового регулювання, й зокрема у сфері кримінальних процесуальних відносин. Водночас це досягається у разі чіткого дотримання умов допустимості застосування даного інституту, роль якого не варто переоцінювати, адже універсалізація цього інституту є шляхом до конкуренції із процесуальною формою, що завжди на сторожі правової визначеності та передбачуваності при застосуванні державно-владного примусу. З огляду на це перспективи досліджень у цьому напрямі полягають у пошуках збалансованої моделі ефективного функціонування інституту аналогії в умовах процесуальної форми та з урахуванням імперативного способу регулювання кримінальних процесуальних правовідносин.

1. Дроздович Н. Л. Процесуальна аналогія: самостійний принцип кримінального провадження чи елемент законності. *Слово Національної школи суддів України*. 2019 № 3 (28) С. 115–126. 2. Элькинд П. С. Толкование и применение норм уголовно-процессуального права. Москва, 1968. С. 127; Строгович М. С. Природа советского уголовного процесса и принципы состязательности. Москва, 1939. 152 с.; Пашкевич П. Ф. Судебная практика и уголовный процесс. Судебная практика в советской правовой системе. Москва : Юрид. лит., 1975. 226 с. 3. Власенко Н. А. Об аналогии в современном процессуальном праве. *Российская юстиция*. 2005. № 7. С. 36; Каминская В. И., Добровольская Т. Н. Рецензия на книгу П. С. Элькинд. *Советское государство и право*. 1968. № 1. С. 158. 4. Карташов В. Н. Институт аналогии в советском праве (вопросы теории): автореф. ... канд. юрид. наук: 12.00. Саратов, 1976. 19 с. 5. Кемулария Э. Ш. Проблемы применения уголовно-процессуального закона по аналогии: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Москва, 1983. 161 с. 6. Якуб М. Л. Процессуальная форма в советском уголовном судопроизводстве. Москва, 1981. 145 с. 7. Строгович М. С. Курс советского уголовного процесса. Т. 1 : Основные положения науки советского уголовного процесса. Москва : Наука, 1968. 468 с. 8. Элькинд П. С. Сущность советского уголовно-процессуального права. Ленинград, 1963. 171 с. 9. Гродзинский М. М. Аналогия в советском уголовно-процессуальном праве. *Ученые записки Харьковского юрид. ин-та*. 1948. Вып. 3. 197 с. 10. Белоносов В. О. Теория и практика применения аналогии в уголовном судопроизводстве: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Саратов, 1998. 199 с. 11. Каплина О. До питання про аналогію кримінально-процесуального закону. *Юридична Україна*. 2005. № 1. С. 55–60. 12. Постанова ККС ВС від 13 грудня 2018 р. (справа № 367/3872/17, провадження № 51-3205км18). URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77968952> 13. Постанова ККС ВС від 4 квітня 2019 р. (справа № 494/6/18, провадження № 51-9701км18). URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81013253>

References

1. Drodovych N.L. Protsesualna analohiia: samostiinyi pryntsyyp kryminalnoho provadzhennia chy element zakonnosti. *Slovo Natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy*. 2019 № 3 (28). S. 115–126. 2. Elkind P. S. Tolkovanie i primenenie norm uholovno-protsesualnoho prava. M., 1968. S. 127; Strohovykh M. S. Pryroda sovetskoho uholovnoho protsessu i printsypy sostiazatelnosti. M., 1939. 152 s.; Pashkevych P. F. Sudebnaia praktyka y uholovny protsess. Sudebnaia praktyka v sovetskoï pravovoi systeme. M. : Yurid. lit. 1975. 226 s. 3. Vlasenko N. A. Ob analohyy v sovremennom protsessualnom prave. Rossyiskaia yustytysia. 2005. № 7. S. 36.; Kamynskaia V. Y., Dobrovolskaia T. N. Retsenzia na knyhu P. S. Elkind.

Sovetskoe gosudarstvo y pravo. 1968. № 1. S. 158. **4.** Kartashov V. N. Ynstytut analogiy v sovetskom prave (voprosy teoryi): avtoref. ... kand. yuryd. nauk: 12.00. Saratov, 1976. 19 s. **5.** *Kemularyia Zh. Sh.* Problemy prymenyeniya uholovno-protseessualnogo zakona po analogii: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. M., 1983. 161 s. **6.** Iakub M. L. Protseessualnaia forma v sovetskom uholovnom sudoproizvodstve. M., 1981. 145 s. **7.** *Strohovykh M. S.* Kurs sovetskogo uholovnogo protseessa. T. 1 : Osnovnye polozheniya nauky sovetskogo uholovnogo protseessa. M. : Nauka, 1968. 468 s. **8.** *Elkynd P. S.* Sushchnost sovetskogo uholovno-protseessualnogo prava. L., 1963. 171 s. **9.** *Hrodzynskiy M. M.* Analohiya v sovetskom uholovno-protseessualnom prave. *Uchenye zapiski Kharkovskoho yurid. yn-ta*. 1948. Vyp. 3. 197 s. **10.** *Belonosov V. O.* Teoryia y praktyka prymenyeniya analogiy v uholovnom sudoproizvodstve: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Saratov, 1998. 199 s. **11.** *Kaplina O.* Do pytannia pro analogiiu kryminalno-protseessualnogo zakonu. Yurydychna Ukraina. 2005. № 1. S. 55–60. **12.** Postanova KKS VS vid 13 hrudnia 2018 r. (sprava № 367/3872/17, provadzhennia № 51-3205km18). URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77968952> **13.** Postanova KKS VS vid 4 kvitnia 2019 r. (sprava № 494/6/18, provadzhennia № 51-9701km18). URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81013253>

***Drozdovych Nadiia.* Conditions of admissibility of procedural analogy in criminal proceedings in Ukraine**

The article deals with the role of procedural analogy in the process of overcoming legislative gaps. The objectivity of the causes of such a legal phenomenon is established and their main types are indicated. At the same time, the current state of the legislative definition of procedural analogy in the Criminal Procedure Code of Ukraine is described, as well as the relevance of this issue in the doctrine of the criminal process; the author's various scientific approaches to the admissibility of procedural analogy in the field of criminal procedural legal relations are ascertained, and a scientific discussion is considered on the possibility of using the procedural analogy as a means of overcoming the gaps in the statutory regulation. Therefore, the paper deals with the place of procedural analogy among other ways of overcoming the gaps (interpretation and judicial precedent), which gives the opinion that the procedural analogy is the most expeditious way of eliminating the legislative gaps up to the moment of legislative settlement of a particular issue and performs the function of providing the most effective solution to a specific legal situation and to ensure compliance with the principles of a fair criminal trial in the absence of certain criminal procedural norms. Against this background, an understanding of the procedural analogy as a way to increase the efficiency of the law enforcement is proposed. The main presentation of the article is related to the consideration of the theoretical and forensic and practical aspect of determining the conditions under which a procedural analogy is permissible in criminal proceedings. A description of theoretical ideas about the conditions under which a procedural analogy can be used is also provided, and a generalized version of such conditions is given as a result. Along with the doctrinal ideas on the admissibility of the use of procedural analogy in criminal proceedings, the conditions under which the application of legal norms by analogy is not allowed are also noted. Such provisions on cases of inadmissible application of procedural analogy were also reflected in the case law of the court of cassation, examples of which are given in the publication, with the separation of the formed legal conclusions on particular issues of application or inadmissibility of application of procedural analogy in criminal proceedings.

Key words: procedural analogy, legislative gaps, conditions of admissibility of procedural analogy, conditions of inadmissible application of procedural analogy.